
[2023-18-RE](#)

Causa 2023-18-RE

(Ribera Gispert c/ Areny Rossell i Mestre Teixidor)

Número de registre 148-2023. Recurs d'empara

Sentència del 12 de juny del 2023

BOPA núm. 80, del 21 de juny del 2023

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 28 de març del 2023, per la representació processal dels Srs. Josep (substituït pel Sr. Josep Ribera Baztán), Joan, Alfons, Elena i Ramon Ribera Gispert, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la sentència del 7 de març del 2023, dictada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a un procés degut i a obtenir una decisió fonamentada en Dret, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats i que anul·li la resolució impugnada;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'aute del Tribunal Constitucional del 17 d'abril del 2023 que va admetre a tràmit, aquesta causa sense efectes suspensius;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 5 de maig del 2023, pel Ministeri Fiscal;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 8 de maig del 2023, per la representació processal de la Sra. Corina Mestre Teixidor;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 9 de maig del 2023, per la representació processal dels Srs. Rossend i Daniel Areny Rossell;

Vistes les conclusions formulades dintre de termini per les parts i pel Ministeri Fiscal;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Josep-D. Guàrdia Canela;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 6 d'octubre del 2016, la representació processal dels germans Ribera Gispert va presentar una demanda contra els Srs. Rossend i Daniel Areny Rossell, en què reclamaven la propietat del terreny ocupat per aquests, demanant que es retirés la tanca i/o qualsevol objecte que els hi impedís l'accés i se'ls hi retornés la possessió del terreny.

1.2. La representació processal dels Srs. Rossend i Daniel Areny Rossell va sol·licitar la crida en causa de la Sra. Corina Mestre Teixidor i de la Sra. Rosalina Mestre Areny i va contestar la demanda, al·legant el seu dret de propietat sobre la porció de terreny en litigi, ja que disposaven d'un títol just, i, subsidiàriament, perquè l'havien adquirit per usucapió.

1.3. El 19 de gener del 2018, la Secció Civil 6 de la Batllia va dictar un aute mitjançant el qual estimava la petició de crida en garantia respecte de la Sra. Corina Mestre Teixidor, hereva de la Sra. Leonil·la Areny Rossell.

1.4. La representació processal de la Sra. Corina Mestre Teixidor va contestar la demanda, al·legant que el bocí de terreny reclamat pels demandants pertanyia a Casa Capdevila des de temps immemorials, i que no se li podia reclamar res, atès que havien transcorregut més de 30 anys d'ençà que aquesta finca havia estat donada per la seva mare, en concepte de dot, als demandats; per aquest motiu, sol·licitava que les pretensions dels demandants en contra seva es declarassin improcedents i que es condemnés als germans Areny Rossell al pagament de les seves costes judicials ocasionades.

1.5. El 24 de novembre del 2020, arran de la defunció del Sr. Josep Ribera Gispert, la Secció Civil 6 de la Batllia va dictar un aute mitjançant el qual tenia al seu fill, Sr. Josep Ribera Baztán com a subrogat en la seva posició jurídica.

1.6. El 31 de març del 2022, la Secció Civil 6 de la Batllia va dictar una sentència que decidia desestimar les pretensions dels demandants i absoldre els defenents de les pretensions dirigides en contra seva, ja que substancialment considerava que si bé el bocí de terreny reivindicat s'encabia en la parcel·la de terreny que inicialment era propietat dels demandants, desestimava la demanda argumentant que durant més de 30 anys, la família Areny Rossell l'havia posseït en concepte d'amo, de manera pública, pacífica i ininterrompuda, i estimava la prescripció adquisitiva al·legada pels demandats.

1.7. La representació processal dels recurrents va presentar un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, el 7 de març del 2023, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar una sentència mitjançant la qual desestimava aquest recurs i confirmava íntegrament la part decisòria de la sentència dictada per la Batllia, sense fer cap pronunciament respecte de les costes ocasionades en aquesta alçada.

1.8. El 28 de març del 2023, la representació processal dels Srs. Josep (substituït pel Sr. Josep Ribera Baztán), Joan, Alfons, Elena i Ramon Ribera Gispert va interposar un recurs d'empara contra

la sentència del 7 de març del 2023, dictada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a un procés degut i a obtenir una decisió fonamentada en Dret, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació dels recurrents

- Els recurrents consideren que els raonaments de la Sala Civil no són complets ni correctes i, per tant, vulneren els seus drets a la jurisdicció, a la defensa, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un procés degut.
- Segons el parer de la Sala Civil, no serien propietaris del terreny reivindicat, que si bé hauria estat seu, arran d'un acte translatiu del 30 de març de 1971, el seu títol de propietat s'hauria transformat en un percentatge d'una societat civil, per consegüent, ells ja no disposarien de legitimació activa per reclamar allò que seria seu.
- Aquestes consideracions han estat pronunciades *extra petita*, perquè no eren objecte d'aquest procediment; a més, són contràries a dret i s'aparten de la *iuris communis opinio*.
- Consideren que la Sala Civil ha generat una nova tesi respecte de la institució de la societat civil i de la societat civil particular i això sense haver donat l'oportunitat a aquesta part de fer les al·legacions escaients, motiu pel qual s'ha situat a aquesta part en indefensió.
- Al·leguen que han transcorregut més de 50 anys des de la creació de la societat civil particular, la Urbanització de Certers, els signataris de la qual han estat substituïts pels seus hereus, afegint que hi ha hagut transmissions *mortis causa*, vendes de parcel·les i construccions.
- Altrament, afirmen que hi ha una jurisprudència amb una opinió contrària a la de la sentència avui impugnada; el raonament de la sentència impugnada és il·lògic, perquè se'n derivaria que totes les transmissions de parcel·les que s'han efectuat anteriorment per part dels propietaris individuals dels terrenys serien nul·les per no haver estat la societat civil o la totalitat dels socis part venedora.
- Així mateix, indiquen que existeix un procediment de liquidació de la societat civil esmentada.
- Recorden que les societats civils no tenen personalitat jurídica, però la Sala Civil a més de no fonamentar en Dret aquesta consideració, perquè a l'època era materialment impossible, tampoc ha donat la possibilitat a aquesta part d'al·legar al respecte.
- Per tant, és il·lògic, irraonable i absurd pensar que els pactes de societat dels anys 1971 i 1972 constituïssin un acte translatiu de propietat, tal com esmenta la sentència impugnada, contravenint el seu dret de propietat, perquè aquests pactes no comporten un patrimoni independent i diferenciat dels socis i perquè els documents protocol·litzats no fan prova constitutiva de cap transmissió i encara menys impliquen una reparcel·lació en el sentit del dret urbanístic.
- Afegeixen que també és absurd, il·lògic i irraonable considerar que no disposen de les accions de desllindament i/o atermentament, de col·locació de fites, declarativa de domini i reivindicatòria de propietat.

- Tot i que efectivament hi hagi una societat civil i que existeixi un patrimoni diferenciat dels socis, en tant que comuners, poden actuar com a socis únicament amb la seva quota, i per consegüent, amb el terreny reivindicat, tot això en benefici de la societat civil i no diferenciadament com estableix la resolució impugnada. Segons el seu parer, el raonament de la Sala Civil sobre aquesta qüestió no està motivat suficientment.

- En qualsevol cas, la resolució de la Sala Civil és incongruent amb les seves pretensions i amb la contesta dels defenents, ja que la seva defensa se situava al voltant de la prescripció adquisitiva o usucapió. Pel fet de no pronunciar-se sobre aquesta darrera qüestió la sentència de la Sala Civil també és incongruent per omissió.

- Per acabar, demanen al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats i que anul·li la resolució impugnada.

2.2. Argumentació de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia

- La Sala Civil centra el litigi en una acció reivindicatòria respecte d'una franja de terreny situada en la part més meridional de la línia divisòria de les finques "*Prat del Pasturé*" i "*El Pasturé*" ubicades a la carretera de Certers, parcel·les que originàriament pertanyien respectivament a Casa Capdevila (família Areny Rossell) i a Casa Gaspà (família Ribera Gispert).

- Els tres dictàmens pericials incorporats a les actuacions certifiquen que el bocí de terreny reivindicat pels demandants integrava la seva finca "*El Pasturé*", si bé aquests dictàmens discrepen en la superfície concreta ocupada pels demandats.

- No obstant això, la Sala Civil destaca que no es pot obviar el Conveni del 30 de març de 1971 signat entre les cases pairals Farré, Capdevila, Gaspà i Poblador de Certers, juntament amb un soci capitalista per constituir una societat civil amb vocació a urbanitzar i planificar les finques dels quatre propietaris per obtenir un conjunt urbanístic que pogués atreure compradors i que representés per als venedors una revaloració substancial de les seves propietats.

- La Sala Civil exposa que el 30 de març de 1972, les mateixes parts van atorgar un nou document, protocol·litzat notarialment, on es precisava, entre altres qüestions, la superfície concreta que cada casa pairal aportava a la urbanització, i en què s'adjuntaven els plànols topogràfics i els de la urbanització.

- En el plànol relatiu a les propietats en la parcel·lació del projecte d'urbanització s'aprecia com el projecte passava per una reparcel·lació de totes les propietats aportades en petites parcel·les totes elles proveïdes d'accés rodat.

- La Sala Civil qualifica aquest plànol de transcendental, atès que permet observar com les dues finques van ser incloses en el projecte d'urbanització i van ser reparcel·lades, formant part, en definitiva, de l'aportació de cada una de les cases a la societat civil esmentada.

- La Sala Civil argumenta que, tot i que el Conveni contemplés una tolerància per a les persones que aportaven finques a la societat que els permetia continuar conreant-les mentre no es venguessin, s'ha de considerar que el dret material de propietat que els germans Ribera Gispert afirmen ostentar, ja no existeix com a tal sobre aquell bocí de parcel·la, sinó que s'ha transformat en un coeficient de

participació en una societat civil que va esdevenir la titular real de tots els drets dominicals de les parcel·les afectades pel projecte d'urbanització de la zona.

- La Sala Civil afegeix que si bé els defenents no han justificat en cap moment les modalitats que van permetre a la pubilla de Casa Capdevila segregat una franja de 3.709 m² del "*Prat del Pasturé*" i donar-la als seus germans en pagament de la seva dot (el 30 d'octubre de 1986), malgrat que aquesta finca havia estat aportada totalment a la societat civil esmentada, els límits d'aquesta parcel·la han de ser valorats des de la nova realitat fàctica i jurídica que resulten de la reparcel·lació practicada.

- Per tant, el recurs a la usucapió no és procedent. En efecte, i sense perjudici de les accions eventuais que la societat civil esmentada pugui articular, la franja de terreny en litigi integra la parcel·la que els va ser donada, sent-ne plens propietaris, sense que per això calgui recórrer a la usucapió.

- Per aquests motius, la Sala Civil desestima el recurs d'apel·lació, i confirma únicament el dispositiu de la sentència de la primera instància.

2.3. Argumentació del Ministeri Fiscal

- En primer terme, el Ministeri Fiscal considera que la sentència impugnada està suficientment fonamentada i que el seu contingut no es pot qualificar ni d'il·lògic, ni d'arbitrari, ja que allò que estableix és que els demandants no tenien capacitat processal per interposar individualment una acció reivindicatòria o declarativa de domini, ja que no disposaven del dret de propietat del bé objecte de l'acció per tal com aquest bé havia estat aportat a una societat civil (que no consta avui dissolta) i, a canvi, els demandants disposaven d'un percentatge d'aquesta societat.

- La Sala Civil conclou, per tant, que l'acció judicial hagués correspost en tots cas a tots els socis afectats de manera conjunta, i en cap cas individualment a un dels socis, situació que dista molt d'atorgar capacitat jurídica a una societat civil, com interpreten els recurrents.

- Per tant, el Ministeri Fiscal manifesta que no s'ha vulnerat el dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret.

- En segon terme, pel que fa a les al·legacions del dret a un procés degut, precisa que cal examinar l'objecte del recurs d'empara i l'acció reivindicatòria exercida; en aquest sentit després de citar tant la jurisprudència constitucional, com la de la Sala Civil, conclou que el raonament de la Sala Civil no és ni *extra petita*, ni *ultra petita*, sinó que està basat en l'acció exercida i en les seves condicions.

- Efectivament, encara que les parts no ho hagin al·legat, el primer pressupòsit de l'acció reivindicatòria és que l'actor ha de justificar exercir plenament el domini de la cosa, la possessió de la qual reclama; ara bé, en aquest cas, la Sala Civil va constatar que de la prova practicada se'n derivava que la propietat del terreny objecte del litigi havia estat aportat a una societat civil composta de diversos socis.

- Per tant, era lògic, raonable i gens absurd, i sense vulnerar cap dret, ni causar cap indefensió que desestimés la demanda formulada per la manca d'una condició essencial de l'acció, que en aquest cas no és processal, sinó de fons.

- Per tots aquests motius, demana al Tribunal Constitucional que desestimi aquest recurs d'empara per la manca de vulneració dels drets fonamentals al·legats.

2.4. Argumentació de la Sra. Corina Mestre Teixidor

- Aquesta part comparteix l'argumentació dels recurrents sobre el fet que l'atribució de la personalitat jurídica diferenciada dels socis a la "*societat civil*" és contrària a la llei i a l'*opinio iuris communis*.

- Afegeix que el raonament de la Sala Civil xoca frontalment amb allò establert en altres sentències judicials prèvies.

- Per consegüent, comparteix que determinades consideracions de la Sala Civil incloses en la sentència impugnada son il·lògiques i irraonables.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que tingui per formulades aquestes al·legacions.

2.5. Argumentació dels Srs. Rossend i Daniel Areny Rossell

- Aquesta part s'oposa a les pretensions dels recurrents en empara i recorda, com consta en la jurisprudència del Tribunal Constitucional, que el recurs d'empara no és un recurs de cassació, ni una tercera instància de recurs.

- Considera que la sentència impugnada està degudament fonamentada i motivada; concretament, explicita i detalla el seu raonament en els extensos fonaments de dret tercer i quart.

- Conclou que no es pot admetre que la Sala Civil s'hagi pronunciat *extra petita*, ja que l'objecte del litigi era determinar qui disposava del millor títol per ser declarat propietari del terreny. La Sala Civil va declarar, després d'examinar les proves, valorades segons la sana crítica, que el propietari real no eren els recurrents, ja que havien aportat les parcel·les originals a una societat civil amb la finalitat d'urbanitzar i reparcel·lar la zona.

- Pel que fa a l'al·legació d'acord amb la qual la sentència impugnada seria contradictòria amb la jurisprudència anterior, aquesta part considera que això no és cert, ja que la Sala Civil aporta una motivació adaptada als fets particulars d'autes i a les proves practicades i valorades que condueix a la desestimació de la demanda. La Sala Civil no afirma en cap moment que la societat civil tingui personalitat jurídica, al contrari, la representa com a un instrument jurídic, dotat de patrimoni propi, capaç de modificar la titularitat singular de cada propietari sobre la finca que originàriament li corresponia, i capaç d'invalidar tota acció sobre la base de les delimitacions anteriors de les finques aportades.

- Recorda que l'objecte de la controvèrsia versava sobre la titularitat i la delimitació del bé litigiós i el fet que les parts no hagin al·ludit expressament a la legitimació dels demandants no pressuposa que la Sala Civil hagi omès qualsevol tràmit d'al·legacions, ni suposa cap indefensió.

- Segons el seu parer, la Sala Civil ha actuat d'acord amb les seves competències, en el marc de les pretensions de les parts i de l'ordenament jurídic andorrà, sense que es pugui apreciar cap indefensió; i afegeix que la decisió impugnada, encara que sigui amb un raonament distint del de la sentència de la primera instància, confirma la decisió de manera motivada i fonamentada.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que rebi i admeti aquest escrit d'al·legacions.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. Ni el Ministeri Fiscal ni la part que ha comparegut per oposar-se a la demanda d'empara han formulat cap objecció al fet que el recurs hagi estat admès a tràmit. I òbviament tampoc ho ha fet la part que es manifesta favorable a la seva estimació. És procedent, doncs, entrar en les consideracions sobre el fons de l'assumpte. Dos son, essencialment, els motius del recurs, sustentats tots ells en l'article 10 de la Constitució que reconeix el dret a la jurisdicció. En primer terme, s'argumenta que la sentència recorreguda no està fonamentada en Dret. No se li atribueix insuficiència de motivació, llevat de l'aspecte que fa referència a "*l'acte de transmissió de la propietat*" (consideració 2.1. iv) i al fet de poder actuar en benefici de la societat civil (consideració 2.1. v). Substancialment es retreu a la sentència el fet que arriba a conclusions il·lògiques, irraonables i absurdes, subratllant que -al seu criteri- s'efectuen declaracions contràries a la llei i a la *communis opinio*. En segon terme, la part recurrent considera que la sentència ha infringit el seu dret a un procés degut causant-li indefensió, perquè ha resultat un aspecte diferent del de la seva pretensió -incongruència *extra petita*- (apartat 2.2. i) i perquè no s'ha pronunciat sobre l'eventual usucapió -incongruència *infra petita*- (apartat 2.2. ii).

3.2. Com a premissa fonamental i punt de partida obligat, hem de recordar que la funció jurisdiccional del Tribunal Constitucional no constitueix una tercera instància, d'ample espectre competencial i funcional -*novum iudicium*-, després de la primera davant la Batllia i la segona davant el Tribunal Superior de Justícia. Tampoc és un tribunal de cassació amb la finalitat -*revisio prioris instantiae*- d'assegurar la primacia de les lleis o altres fonts del dret i trencar les sentències que les infringeixin o crebantin. La part recurrent manifesta conèixer aquesta doctrina i, efectivament, en dona proves, però no en fa l'aplicació pertinent, ja que en el seu escrit al·ludeix repetidament al fet que la Sala Civil, segons el seu parer, ha infringit normes legals, criteris doctrinals i els seus precedents, la qual cosa és matèria de la jurisdicció ordinària i no de la jurisdicció constitucional. La missió del Tribunal Constitucional se centra i es limita a garantir la supremacia de la Constitució i dels drets fonamentals i de les llibertats públiques que aquesta estableix i proclama. Per consegüent, amb el recurs d'empara, no es tracta d'oferir a la part recurrent una nova oportunitat de formular les mateixes al·legacions anteriors o unes altres diferents, ni el Tribunal ha de manifestar el seu acord o desacord amb la solució donada al litigi pels tribunals de la jurisdicció ordinària, ja que és a ells exclusivament a qui correspon la *subtilitas* hermenèutica de cercar, seleccionar, discernir, interpretar i aplicar la legislació o altres fonts de dret corresponents al cas.

3.3. La sentència del Tribunal de Batlles és molt extensa i en els seus fonaments jurídics tracta amb profunditat les qüestions suscitées pels litigants. També és el cas de la sentència de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, tot i que en algun punt s'aparta del criteri de la resolució de la primera instància, fonamenta jurídicament la seva decisió, articulant-la en sis apartats (molts d'ells especialment llargs), en els quals descriu, en primer lloc, les pretensions de les parts, exposa a continuació els motius del recurs, assenyala la titularitat originària del terreny discutit, s'atura a valorar la transcendència del Conveni del 30 de març de 1971 i del document del 30 de març de 1972, estableix que els agents no han justificat la propietat, ni originària ni per usucapió del bé reivindicat i, per consegüent, desestima la demanda. No es pot considerar, doncs, amb caràcter general, que la sentència no estigui fonamentada en Dret, ni que les seves conclusions siguin irracionals, arbitràries o absurdes.

3.4. La part recurrent imputa a la sentència, de manera concreta, que no ha considerat als demandants propietaris del bé que es pretén delimitar i reivindicar i, per tant, els hi ha negat la *legitimatío ad causam*. En fer-ho, pretén substituir el criteri jurisdiccional pel seu propi. I aquesta no és una qüestió que tingui contingut constitucional, sinó que és pròpia i, en principi i llevat de casos excepcionals, exclusiva de la jurisdicció ordinària. A més, la decisió de la Sala Civil no es pot considerar ni il·lògica ni absurda. La seva *ratio decidendi* se circumscriu a declarar que els demandants actuaven per ells mateixos i no en interès d'una comunitat d'interessats; que no han acreditat la seva propietat plena i exclusiva i que, per tant, no ostenten legitimació activa per a les accions exercitades. Altres afirmacions de la sentència, sobre les quals s'adrecen molts dels arguments de la part recurrent, constitueixen manifestacions *obiter dicta*, a alguna de les quals se la interpreta esbiaixadament atribuint-li un sentit que en realitat no té. En aquest àmbit, resulten aliens al marc jurisdiccional els arguments de la part recurrent respecte al fet que la sentència qualifiqui de societat civil a la realitat sorgida dels convenis del 30 de març de 1971 i del mateix dia i mes de 1972. No és d'aquesta seu la decisió de si una societat civil té personalitat jurídica, o no; i tampoc ho és el dilucidar si, sense tenir-la, pot estar legitimada processalment com ho estan altres realitats com les comunitats de béns o l'herència jacent. Finalment no aporta cap element rellevant el fet que, amb anterioritat s'haguessin tramitat diversos processos sobre la mateixa finca matriu amb intervenció d'alguns dels litigants en aquest cas, però versant sobre qüestions diferents que van ser resoltes per sentències del Tribunal Superior de Justícia del 14 de febrer del 2008 i del 17 de març del 2016. En aquest mateix sentit tampoc son atenedibles les manifestacions contingudes en l'escrit de conclusions de la part recurrent, qualificant-les "*d'argument de reforç*" en relació amb una suposada contradicció entre la sentència objecte del recurs d'empara i una altra de la mateixa Sala Civil en un cas relativament similar. Una mera lectura de la sentència acompanyada és suficient per advertir que en aquest cas es tractava d'un interdicte de recobrar la possessió, mentre que en aquell que constitueix el *thema decidendi* del procés que es troba a la base d'aquesta causa, el litigi versava sobre una acció declarativa del domini, reivindicatòria i d'atermenament. La legitimació activa en un i altre supòsit és ben diferent, ja que en l'interdicte allò que cal acreditar és la possessió –*ius possessionis*– mentre que en les accions dominicals cal acreditar la propietat –*dominium*–, que és allò que la sentència recorreguda en aquesta causa no considera provat. A més, el debat sobre aquestes qüestions es va esgotar davant el Tribunal Superior de Justícia i no es pot reobrir en aquesta jurisdicció constitucional.

3.5. Una consideració especial mereix l'al·legació de la part recurrent, a la qual s'afegeix, compartint-la de manera succinta però *expressis verbis*, la representació processal de la Sra. Corina Mestre Teixidor, cridada en la causa en primera instància, ja en el seu primer escrit d'al·legacions i reiterada amb insistència en el de conclusions i que es refereix a la *communis opinio*. És cert que, en alguna ocasió (sentències del 16 de febrer del 2015 -causa 2014-20-RE-, del 3 de febrer del 2012 -causa 2011-13-RE, i més recentment, l'aute del 9 de febrer del 2023 -causa 2022-76-RE) aquest Tribunal ha utilitzat aquest concepte per considerar que el raonament jurídic de la sentència recorreguda en empara és irraonable, absurd o extravagant. Però ho va fer "*de forma excepcional*", perquè resultava "*de forma evident*" o "*de manera diàfana*" o perquè "*l'errada era patent i manifesta*". I això no succeeix en el cas que ara s'està analitzant. Com és sabut la *communis opinio* neix en el període del *ius commune*, en primer terme i a redós del *ius canonicum* per identificar que un *usus* pot ser considerat "*costum*" quan concorre el requisit de la *opinio iuris sive necessitatis*. Després passa a identificar-se amb la "*doctrina dels autors*" que solia ser acceptada per la comunitat jurídica i esdevenia aleshores una opinió comuna. Així les coses, la *communis opinio* pot ser considerada amb el mateix valor que altres fonts -costum, doctrina o jurisprudència- del dret ordinari, però no té virtualitat constitucional llevat dels supòsits excepcionals als quals hem fet referència anteriorment.

3.6. En darrer terme, el recurs d'empara denuncia la vulneració del dret al procés degut, sobre la base d'una suposada incongruència *extra petita partium*, en haver resolt un aspecte diferent de la pretensió de la part agent i en una eventual incongruència *infra petita*, per silenci o omissiva en no haver-se pronunciat sobre si hi havia hagut, o no, prescripció adquisitiva o usucapió, al·legant que aquesta incongruència li havia produït indefensió. Cap d'aquests defectes denunciats pot ser atès. La jurisdicció ordinària constitueix el poder que l'Estat organitza i regula per resoldre i dirimir els conflictes o discòrdies entre les parts. Resol pretensions basades en uns fets i fonaments jurídics i en una *causa petendi*. No constitueix un poder consultiu que hagi de respondre a totes les preguntes que formulin les parts litigants, sinó només aquelles rellevants -principi d'economia processal- per l'estimació o la desestimació de les pretensions. En aquest cas i com s'ha raonat amb anterioritat, la sentència recorreguda va desestimar la demanda substancialment, perquè va negar als demandants la legitimació activa per a l'exercici de l'*actio reivindicatoria* i de l'*actio finium regundorum* perquè no havien acreditat la imprescindible condició de plens i exclusius propietaris. Aquest caràcter va poder ser, i de fet ho va ser, discutit àmpliament al llarg del procediment i no es pot considerar que hi hagués indefensió. I, una vegada negada aquesta condició, era absolutament innecessari pronunciar-se sobre qui tindria una hipotètica legitimació activa per exercitar les mateixes accions així com per declarar si els demandats havien adquirit per usucapió els terrenys controvertits. La sentència no ho fa de manera formal i res li pot ser recriminat per aquest motiu.

3.7. Tot i que el debat s'ha mantingut en un elevat nivell jurídic i no es pot parlar ni de mala fe, ni de temeritat, la rotunditat de l'article 92.4 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, comporta la necessitat d'efectuar una expressa condemna en costes de la part recurrent en mèrits de la desestimació íntegra del seu recurs d'empara. Sense, però, que aquesta condemna en costes abasti les ocasionades a la representació processal de la Sra. Corina Mestre Teixidor, perquè encara que formalment no fos part recurrent, en els seus escrits d'al·legacions i de conclusions no s'oposa al recurs, sinó que manifesta compartir els seus arguments.

Decisió:

En atenció a tot això que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

Ha decidit:

1. Desestimar el recurs d'empara 2023-18-RE interposat per la representació processal dels Srs. Josep (substituït pel Sr. Josep Ribera Baztán), Joan, Alfons, Elena i Ramon Ribera Gispert contra la sentència del 7 de març del 2023, dictada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.
2. Declarar que no s'ha vulnerat el dret fonamental a la jurisdicció establert a l'article 10 de la Constitució.
3. Efectuar una expressa condemna en costes a la part recurrent, per ministeri de la llei.
4. Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal dels recurrents, a la representació processal dels Srs. Rossend i Daniel Areny Rossell, a la representació processal de la Sra. Corina Mestre Teixidor, al president de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal, ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 12 de juny del 2023.

Jean-Yves Caillet
President

Joan Manel Abril Campoy
Vicepresident

Dominique Rousseau
Magistrat

Josep-D. Guàrdia Canela
Magistrat